2. Řízení:

O takovém návrhu rozhodne soud procesní, slyšev odpůrce a domnělého třetího držitele listiny. Popírá-li osoba třetí držbu listiny, lze vyhověti návrhu jen tehdá, když navrhující strana osvědčí, že se listina nalézá v ruce třetího. K výslechu účastníků může položiti soud procesní zvláštní rok. Usnesení je vykonatelné, když nabylo moci právní a když vypršela lhůta ustanovená ku předložení. Byl-li návrh zamítnut, buďte osobě, o níž bylo tvrzeno, že je držitelem listiny, nahrazeny nutné náklady jí řízením způsobené (§ 308 odst. 2. civ. ř. s.).

3. Žaloba na vydání listin:

Žaloby jest třeba, nelze-li osvědčiti, že se listina nalézá v rukou osoby třetí neb když rozhodnutí o povinnosti listinu vydati a předložiti vyžaduje předchozího vyšetření a zjištění sporných okolností skutkových.

4. Přerušení hlavního sporu:

Pokládá-li soud procesní skutečnosti, jež mají býti listinou dokázány, za důležité, může k návrhu nařídití, by s pokračováním v ústním jednání bylo sečkáno až do vypršení hlůty, která zároveň vyměří se dokazovateli ku předložení listiny. Odpůrce dokazovatelův může však i před vypršením této lhůty navrhnouti, by bylo pokračováno v jednání, když by žaloba dokazovatelova proti osobě třetí dříve byla vyřízena, neb když dokazovatel prodlévá s podáním žaloby neb s poháněním rozepře neb exekuce. Předložení listiny děje se na náklad dokazovatelův (§ 309 civ. ř. s.). Pokud by probant zavinil průtahy ohledně podání žaloby nebo pohánění zahájeného sporu vedlejšího, lze se na něm domáhati náhrady škody průtahy snad vzniklé dle povšechných zásad práva hmotného.

Vydatel (listin).

I. Právo občanské.

a) Veřejné listiny musí býti zřízeny od veřejného úřadu v mezích jeho úředních oprávnění neb od osoby, věrou veřejnou nadané, v oboru působnosti jí přikázaném (§ 292 c. ř. s.).

b) Soukromé listiny, pokud jsou podepsány vydateli neb opatřeny jejich znamením ruky soudně nebo notářsky ověřeným, podávají úplný důkaz o tom, že prohlášení v nich obsažená pocházejí od vydatelův (§ 294 c. ř. s.). Nehledí-li se ku znamení ruky, musí soukromá listina, má-li podati úplný důkaz, od vydatele býti vyhotovena tím, že připojí jméno svým rukopisem pod text listiny; pouhý otisk razítka nebo pečeti nestačí. Právě tak nepodává úplný důkaz listina s podpisem zhotoveným otiskem litografickým (min. nař. ze dne 3. prosince 1897 č. 25.801, min. věst. č. 44). Soukromá listina opatřená pouze znamením ruky vydatelovy, potřebuje, aby o tom »že prohlášení v ní obsažené pochází od vydatele« plný důkaz podávala, jen notářského nebo soudního ověření tohoto znamení ruky, a nikoli též ještě potvrzení dvou svědků. Jakou průvodnost jest přiznati soukromé listině, na které jest znamení ruky vydatelovy, nejsouc soudně nebo notářsky ověřeno, nýbrž pouze potvrzeno dvěma svědky, má soud uvážiti podle volného uvážení (§ 272 c. ř. s.).

Legalisace podpisu vydatelova k účelům knihovním nemůže býti nahražena notářským dosvědčením pravosti zhotovení (roz. ze dne 6. září 1892 č. 10.689, »Centralbl. f. Jur. Pr.«). Ohledně vystavování prohlášení dlužno ve směru procesualním poznamenati, že dle rozh. z dubna 1892

č. 4258 »Centralbl. f. jur. Pr.« nároku na vydání čestného prohlášení (odvolání urážky) lze se v civilním řízení domáhati.

II. Právo směnečné.

Vydatelem (trassantem) směnky jest ten, kdo řádně vyhotovenou směnku svým podpisem opatří (trassuje) ať již v úmyslu, že směneční pohledávku sám zaplatí, jako při vlastních (suchých) směnkách, nebo v očekávání, že ji zaplatí osoba třetí (směnečník, trassát). Podpis vydatelův jménem nebo firmou jest podstatnou podmínkou platnosti směnky (čl. 4 a 5 sm. ř.); podpis se má nacházeti pod kontextem směnky. Podpis na straně směnky připojený, jakož i podpis hebrejským písmem jest neplatný (roz. ze dne 29. října 1863, ze dne 22. srpna 1877, časop »Ger. Halle« r. 1878, roz. ze dne 29. března 1878, časop. »Ger. H.« r. 1878).

1. Práva vydatelova.

a) Právo disposiční: Vydatel může ustanoviti, že má býti placeno na jeho vlastní řád, a tím sebe jako remitenta označiti a, pokud se má platiti v jiném místě než v místě vydání, může dokonce sebe i směnečníkem (trassátem) jmenovati (vlastní, trasovaná směnka) (čl. 6 sm. ř.). Dále jest oprávněn ten, kdo akceptovaný směneční blanket řádným způsobem obdržel, sebe sama jako vydatele označiti a směnku zažalovati; totéž právo přísluší též opatrovníku pozůstalosti pozůstalostním úřadem k tomu zmocněnému (roz. ze dne 17. ledna 1866 č. 389 a ze dne 18. března 1875, časop. »Ger. H.« č. 46), nikoli však tomu, kdo nabyl nevyplněné směnky způsobem bezprávným (roz. ze dne 21. ledna 1879, časop. »Ger. Zeit« č. 21). Vydatel, kterýž jest zároveň remitentem, může směnku rubopisem na jiného přenésti; rovněž může její indosaci již předem slovy »nikoli na řad« (»nicht an Ordre«) a pod. vyloučiti a též směnku jím již na jiného přenesenou na sebe opět nechati žirovati (čl. 9 a 10 sm. ř.). Indosaci nelze však v tom spatřovati, když vydatel na přední straně směnky napíše před svoje jméno slovo »odstoupeno« (»abgetreten«) (roz. ze dne 27. listopadu 1873, časop. »Ger. H.« r. 1874). Vydatel může směnku též in bianco indosovati, nemůže se však státi tak přeškrtnutím svého žira pouhým spolupodpisovatelem (roz. ze dne 17. února 1891 č. 1724, časop. »Jur. Bl.« č. 15).

b) Práva vydatelova proti trassátovi a nástupcům: Trassát ručí vydateli ze svého akceptu směnečně, sám však nemá proti němu žádného práva směnečního (čl. 23 sm. ř.). Vydatel může připojením slova »efektivně« nebo pod. ve směnce výslovně vymíniti si, aby placeno bylo určitým druhem mincí (čl. 37 sm. ř.). Vydatel domicilované, nikoli však vlastní směnky může ve směnce nařídití presentaci její ke přijetí (čl. 24 sm. ř. v právu postihu). Vydatel jako směneční dlužník jest oprávněn žádati, aby mu po zaplacení směneční sumy s úroky a útratami kvitovaná směnka a případný protest byly vydány. Platí-li však jinému držiteli směnky, nemůže si nechati na sebe převésti exekuční práva proti ostatním směnečním dlužníkům držitelem směnky již nabytá (roz. ze dne 30. listopadu 1892 č. 13.756, »Centralbl. f. jur. Pr.«). Vydatel má dále právo, aby v případě nezaplacení směnky písemně o tom byl zpraven. Vydatel vydané směnky, jež není vystavena na vlastní řád, jest legitimován k žalobě proti akceptantovi jen tenkráte, když indossací nebo výkonem postihu opět směnky nabyl (roz. ze dne 29. července 1879, časop. »Jur. Bl.« č. 110; roz. ze dne 30. března 1881).

c) Intervence: Vydatel pokládá se za honoráta, jestliže čestný příjemce opomenul ve svém akceptu poznamenati osobu, pro jejíž čest směnku přijímá (čl. 59 sm. ř.). Čestné placení směnky jest možno jak pro čest vydatele vlastní, tak i pro čest vydatele vydané směnky.

d) Amortisace: Je-li vydatel zároveň vlastníkem, může žádati za amortisaci ztracené směnky. Po zavedení amortisačního řízení, ač li poskytne jistotu až do jeho skončení, může žádati o zaplacení splatné směnky (čl. 73 sm. ř.).

2. Povinosti vydatelovy.

a) Vydatel ručí směnečně za přijetí a zaplacení směnky jím vydané (čl. 8 sm. ř.). Avšak i písemné prohlášení vydatelovo mimo směnku učiněné, že jestliže by směnka nebyla zaplacena, směneční zastoupení převezme a směnku jako vydatel zaplatí, odůvodňuje směnečný závazek (roz. ze dne 21. prosince 1870). Nezletilost vydatele nemá na závazek příjemcův žádného vlivu (roz. ze dne 16. září 1891 č. 8621, časop. »Not. Zeit« č. 20).

b) Povinnost dáti jistotu: Jestliže přijetí směnky bylo odepřeno, jest vydatel směnečně zavázán proti vydání protestu o tom sepsaného za směneční valutu i se vzešlými útratami jistotu zříditi (čl. 25 sm. ř.). Rovněž jestliže příjemce nemůže směnku zaplatiti a též potřebné jistoty neposkytne, ani případný podpůrný adressát směnku nepřijme, musí vydatel proti vydání t. zv. protestu zjišťovacího (sekuritního) dáti žádanou jistotu (čl. 29 sm. ř.). Vydatel směnky jako majitel její nesmí částečné placení, bylo-li mu nabízeno, odmítnouti (čl. 38 sm. ř.).

c) Postih: Vydatel jest zavázán postihem, musí však protestem býti dosvědčeno, že směnka byla presentována a že nebyla zaplacena (čl. 41 sm. ř.). Tohoto protestu jest zapotřebí i tenkráte. když na jmění příjemcovo před propadnutím směnky byl prohlášen konkurs (roz. ze dne 17. června 1857, časop. »Jur. Bl.« č. 21). Vydatel musí zaplatiti kromě směnečního obnosu též 6% úrok ode dne, kdy směnka jeho nástupcem byla zaplacena, $\frac{1}{2}$% provise a vzešlé výlohy (čl. 51 sm. ř.).

d) Povinnost vydati duplikáty směnky: Vydatel vydané směnky jest povinen remitentu k jeho žádosti vyhotoviti více stejných exemplářů směnky (čl. 66 sm. ř.). Jestliže vydatel více exemplářů téže směnky indosací převedl na různé osoby, ručí všem, i když jeden exemplář byl zaplacen (čl. 67 č. 1 sm. ř.).

e) Padělání směnky: Vydatel jest směnečně zavázán i když akcept jest nepravý nebo falšovaný (čl. 76 sm. ř.).

f) Žaloby a námitky: Majitel směnky in bianco indosované jest k žalobě proti vydateli směnky legitimován (roz. ze dne 25. ledna 1893 č. 746, »Centralbl. f. jur. Pr.«). Proti vydateli lze namítati, že valuta nebyla vyplacena (roz. ze dne 15. ledna 1874, časop. »Jur. Bl.« č. 11) nebo že směnka byla přijata z ochoty (roz. ze dne 21. prosince 1881, časop. »Jur. Bl.«).

g) Je-li podpis na směnce vadný, nebo je-li směnka podepsána toliko zmocněncem, jest k platnosti směnky zapotřebí, aby v prvém případě znamení ruky podpis zastupující bylo ověřeno, v případě druhém pak, aby plná moc podpisovatele byla prokázána (čl. 94 sm. ř. a zák. ze dne 19. června 1872 č. 88 ř. z.).

h) Vydatelé vlastní směnky: Vydatel vlastní směnky, který celý směneční obnos zaplatil, nemá proti ostatním vydatelům téže směnky

směnečního postihu, poněvadž vydatelé vlastní směnky nejsou k sobě vůbec v žádném směnečním poměru (roz. ze dne 23. května 1878, časop. »Ger. Zeit« č. 54). Vydatel vlastní směnky není též povinen platiti úroky z prodlení již ode dne propadnutí směnky, nýbrž teprve ode dne, kdy směnka byla k placení předložena, po případě, kdy žaloba byla doručena (roz. ze dne 7. června 1876, rep. nal. č. 87).

3. Právní účinky opomenutí a ztráta práva směnečného).

a) Jestliže vydatel, maje směnku v době splatnosti v rukou, placení nežádá, může směnečný obnos po uplynutí protestní lhůty býti uložen k soudu (čl. 40 sm. ř.); vydatel však může před složením peněz k soudu i bez presentace směnky žalovati (roz. ze dne 13. června 1866 č. 427).

b) Vydatel, který maje směnku v rukou opatřenou podpůrnými adresami nebo čestným akceptem, nenechá ji presentovati nebo v čas protestovati, pozbývá postižního práva proti adresantovi nebo honoratovi (čl. 62 sm. ř.). Nebyla-li domicilovaná směnka ku přijetí předložena, ačkoli vydatel ve směnce tak ustanovil, má to v zápětí ztrátu postihu proti vydateli (čl. 24, odst. 2 sm. ř.). Směnka znějící na určitý čas po viděné musí býti ve lhůtě ve směnce ustanovené nebo nebyla-li žádná lhůta ve směnce vytčena, do dvou let po vydání k přijetí, směnka však na viděnou znějící k placení presentována, jinak by směneční nárok proti vydateli zanikl (čl. 31 odst. 2 sm. ř.). Toto ustanovení však neplatí o vlastních směnkách na viděnou (roz. ze dne 25. května 1878 č. 33). Nebyla-li směnka zaplacena, jest k zachování postižního nároku proti vydateli zapotřebí, aby protestem v čas předsevzatým bylo dosvědčeno, že směnka byla řádně k placení předložena, avšak že přes to nebyla zaplacena (čl. 41 sm. ř.). Rovněž zaniká směneční nárok proti vydateli při směnkách domicilovaných, nebyl-li v čas zřízen protest o tom, že směnka domiciliatem zaplacena nebyla. Je-li směnka domicilována u vydatele, který jest zároveň remitentem, není zapotřebí k zachování směnečního nároku proti příjemci protestu (roz. ze dne 21. července 1851, časop. »Jur. Bl.« č. 13), avšak jen tenkráte, když domiciliát jest v době splatnosti směnky směnečním věřitelem (plen. roz. ze dne 9. července 1872, časop. »Jur. Bl.« č. 75). Obdobně není též třeba protestu k zachování směnečního práva proti vydateli vlastní směnky (roz. ze dne 13. července 1851, časop. »Jur. Bl.« č. 12). Domicilované směnky na viděnou musí býti sice presentovány, pro nezaplacení však protestovány býti nemusí; útraty s tím spojené buďtež však nahraženy i tenkráte, když majitel směnky jest zároveň vydatelem i domiciliátem (roz. ze dne 14. března 1893 č. 3131, časop. »Centralbl. f. jur. Pr.«).

c) Promlčení: Postižní nároky proti vydateli promlčují se ve 3, 6 nebo 18 měsících dle toho, zdali směnka jest splatna v Evropě vyjímajíc Island a ostrovy Farské, nebo v pobřežních zemích Asie a Afriky podél Středozemního a Černého moře a na ostrovech v těchto mořích k nim náležejících, nebo konečně v jiných zemích mimoevropských nebo na Islandě a ostrovech Farských. Jestliže směneční závazek promlčením aneb obmeškáním (prejudicem) zanikl, jest vydatel směnky majiteli jejímu jen potud zavázán, pokud by se na jeho škodu obohatil. To platí i ohledně příjemce vůči vydateli, pokud tento jest majitelem směnky (čl. 83 sm. ř.). Srv. čl. Obohacení bezdůvodné (žaloby z obohacení).

III. Právo obchodní.

O vydatelích recta poukázek a poukázek na řad znějících srov. čl. Assignace a Papíry cenné.

IV. Právo poplatkové.

1. Povinné ohlášení za účelem vyměření poplatků má učiniti vydatel právní listiny, pokud ovšem neintervenují úřady nebo nástupce (§ 44 *c)* popl. z.).

2. Zapraviti kolkový poplatek z listin o právních jednáních dvojstranně závazných jest povinen vydatel, i když listina byla zřízena toliko v jeho jménu zmocněncem, solidárně s příjemcem listiny, při vysvědčeních pak ten, v jehož zájmu se vystavují.

3. Byla-li však listina vyhotovena ve jménu někoho jiného bez jeho zmocnění, jest povinen poplatek zaplatiti v prvé řadě vydatel sám, pán obchodu (dominus negotii) pak jen tenkráte, když právní jednání schválil nebo z něho měl prospěch; vydatel i v tomto případě ručí za poplatek (§§ 64, 66 a 71 popl. z.).

Vydávání zločinců a smlouvy o tom.

Důležitým odvětvím mezinárodní právní moci, kterou si moderní státy v zájmu právní bezpečnosti navzájem poskytují, jest vydávání obžalovaných a odsouzených zločinců v širším slova smyslu. Jelikož evropské právo mezinárodní všeobecné takovéto právní povinnosti neuznává, závisí vydání zločince v určitém případě od dobré vůle dotyčného státu, nebo bývá upraveno mezinárodními státními smlouvami v té příčině uzavřenými.

Takové smlouvy státní uzavřelo Rakousko s těmito státy:

1. s Belgií smlouvou ze dne 12. ledna 1881 č. 28 ř. z.;
2. s Brasilskem ze dne 21. května 1883 č. 142 ř. z.;
3. s Černou Horou ze dne 23. září 1872 č. 124 ř. z. z r. 1873;
4. s Francií ze dne 13. listopadu 1855 č. 12 ř. z. a ze dne 12. února 1869 č. 56 ř. z.;
5. s Anglií ze dne 3. prosince 1873 č. 34 ř. z. z r. 1874;
6. s Italií ze dne 27. února 1869 č. 100 ř. z. a ze dne 21. prosince 1882 č. 112 ř. z. z r. 1883;
7. s Lucemburskem ze dne 11. února 1882 č. 127 ř. z.;
8. s Monakem ze dne 22. února 1886 č. 13 ř. z.;
9. s Nizozemskem ze dne 24. listopadu 1880 čís. 34 říš. zák. z r. 1881;
10. s Ruskem ze dne 15. března 1874 č. 128 ř. z. z r. 1875;
11. se Srbskem ze dne 8. května 1881 č. 90 ř. z.;
12. se Španělskem ze dne 17. dubna 1861 č. 69 ř. z.;
13. se Švédskem a Norvéžskem ze dne 2. června 1868 č. 11 ř. z. z r. 1869;
14. se Švýcarskem ze dne 17. července 1855 č. 210 ř. z. a konečně
15. se Severní Amerikou smlouvou ze dne 3. července 1856 č. 14 ř. z. z r. 1857.

Vydávání zločinců mezi Rakouskem a Německem nebyla upravena mezinárodní smlouvou a vyskytují se tudíž v tomto ohledu četné pochybnosti. Dle výn. min. sprav. ze dne 7. prosince 1870 č. 14.158 jest sice ministerstvo spravedlnosti a ministerstvo zevn. zál. toho souhlasného názoru, že zrušením německého spolku a zřízením německé říše, kteráž k rakousko-